

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo od dvostopne petit-vrste za enkrat 16, za dvakrat 24 in za trikrat 30 vinarjev.

Cenjenim gospodom naročnikom!

Počenshi s 1. januarjem 1902 bomo našemu listu povečali obliko, a cena mu ostane ista — 2 K na leto; istotako ostane dosedanja cena za inserate. Tudi prilogo bomo listu, kakor do sedaj, večkrat pridejali, in skrb nas bo, priobčevati več zabavnega, mikavnega berila, ne da bi radi tega izostajali gospodarski in splošno-poučni članki. List se bo tudi v prihodnje oziral pred vsem na naše mesto in našo dolenjsko stran.

Prosimo prav uljudno, da nam vsi dosedanji gg. naročniki zvesti ostanejo ter čim preje ponove naročnino, a tudi še pridobe kakega novega naročnika.

Uredništvo „Dol. Novic.“

Gospodarske stvari.

Več luči v kmetijstvu!

(V razmišljanje podaja V. K. v Hosp. I.)

Dandanes ne zadostuje več sama varčnost in pridnost — četudi so to krasne lastnosti, ki zaslužijo pohvalo našega kmečkega ljudstva —;

PODLISTEK.

Zadnji trenotki dveh ljudij.

Najodločilnejši trenotki človeškega življenja so gotovo zadnji trenotki, ura smrti. Ker človek tu prestopa prag — večnosti, nespremenljive večnosti in kakoršen je stopil tja pred Sodnika, tak ostane za vedno. Zato je pa najboljše voščilo, če komu želimo po dolgem življenju srečne smrti. A tudi te sreče si je človek sam kovač. Danes priobčimo po ameriškanskih listih zadnje trenotke bivšega predsednika severo-ameriških Združenih držav in pa njegovega morilca. Kakšen razloček! Eden — morilec — katoličan, umrje neskesan, nespokorjen dasi mu njegova vera ponuja najgotovnejše pripomočke za srečno smrt; drugi, protestant, Mac Kinley, pa uporabi vse, pa tudi edino kar mu njegova vera more dati — namreč molitev, ker protestanti nimajo zakramentov. Smrt predsednikova se sme imenovati lepa smrt, če upoštevamo njegovo vero, ki mu pa ni mogla dati srečne smrti.

James Creclman je spisal o bivšem predsedniku knjigo, katera med drugim podaja zanesljivo poročilo o zadnjih trenutkih.

ne, kmetovalec, ki hoče, da mu vse dejanje in nehanje ne izpodleti, se mora skrbno oprijeti novodobnega gospodarskega napredka, pazno mora zasledovati vse, kar je véda novega odkrila in skušnja kot dobro potrdila, z drugimi besedami: gospodar našega časa si mora prizadevati, da postane omikanec XX. stoletja.

Nekdanje gospodarjenje se ne vjema več z današnjimi razmerami. Dočim so v prejšnjih časih razmere silile gospodarje k varčnemu gospodarstvu; se mora sedaj pogosto gospodariti s stroški, ali intenzivno. Najboljši zgled za to smo mu sami s svojimi obnovljenimi in obnavljajočimi se vinogradi, o kojih stroških se nam pred malo leti še sanjalo ni.

Časih so bila prometna sredstva (ceste, železnice) nepopolna in kmet je prideloval največ le to, kar je potreboval za domačijo; dandanes nam dovažajo iz daljine raznovrstne rastlinske sadeže, posebno žita (severna Amerika, Argentina, Rusija, Banat, celo iz Avstralije in v doglednem času se odpro neizmerne žitnice Mezopotanije svetovnemu trgu) in vse to po tako nizkih cenah, da mora kmetovalec njih pride-

Pisatelj navaja najprvo poslednji govor predsednikov na pan-amerikanski razstavi in potem nadaljuje: „To so bile zadnje besede predsednika kot državnika in voditelja. Kako jih je svet sprejel? Še v zadnji uri je želel slišati odgovor. Ko je bolečina v rani nekoliko pojenjala, je poslal po svojega zvestega tajnika Cortelyou, ki je takoj prišel v sobo in se vstopil pred svojega ranjenega gospodarja. „Tukaj je silno dolgočasno,“ je rekel predsednik. „Resnično je tako.“ Predsednikove oči so se zasvetile in zanj tako karakteristične gube so se mu prikazale na licih, ko se je obrnil k svojem pobočniku. „Kako se jim je dopadel moj govor?“ „Smatrajo ga za jednega najboljših, kar ste jih kdaj imeli in vzbuja več zanimanja, kakor kar ste povedali prejšnja leta.“ Predsednik se je nasmehljaj in zrl resno gospodu Cortelyou v obraz. „In kaj mislijo o njem v Evropi?“ „Tudi tam je vzbudil splošno pozornost, povsod ga sodijo ugodno.“ „To je dobro!“ in več ni govoril o politiki, ko je čul odmev svojega poziva za svetovni mir.

Popoldan svojega zadnjega dneva na zemlji je začutil predsednik, da mu ugaša življenje in da ga vse prizadevanje znanosti ni v stanu rešiti. Prosil je doktorja Rixey, naj pokliče zdravnike. Drug za drugim

lovanje če ne popolno opustiti (to iz mnogih ozirrov ne kaže), pa vsaj znatno omejiti. Prometna sredstva imajo silno močen, da merodajen vpliv tudi na ceno raznih izdelkov iz kmetijskih sadežev.

Dokler so bila ta sredstva še v otročjih čevlji, se je ravnala cena po letini, dočim se danes, ko je mreža železnic in drugih prevoznih sredstev vže tako ozko zanjasta, v slabih letinah žito ne podraži več tako, kakor nekdanj; kajti vsa potrebsčina enega kraja se hitro poravnava iz pokrajin, kjer je bila žetev obilna in kjer je kmetijskih pridelkov na preostanek.

Bili so časi, ko se je vse delo vršilo s človeškimi rokami in živalsko silo; dandanes rabimo najrazličnejše stroje, ki nadomestujejo drago ročno delo in število teh strojev je tako narastlo, da je treba za njih poznavanje dolgotrajnega učenja. Sicer so pa najnavadnejši stroji (slamorenice, mlatilnice, robkači, stiskalnice, kosilnice) vže tudi mej nami pridobile precej ozemlja in priljubljenosti, dasi se nahajajo trde butice, ki vse novo vže naprej pobijajo.

Preje je puščal kmet praho; danes smo to opustili, vedno bolj se vtrjuje mej nami prepričanje, da ni dovolj, da rabi gospodar samo hlevski gnoj, ako hoče ohraniti zemljo rodovitno in še žetev povišati, ampak da mora v ta namen rabiti še celo vrsto umetnih in pomožnih gnojil.

Nekdanje čase gospodarska obrt ni bila tako razširjena, kakor je sedaj (pri nas žal le bore malo, vse drugače pa cvete poljedelska obrt, kakor izdelovanje sladkorja iz pese, žganje alkohola, pridelovanje škroba itd. itd. pri naših sosedih bolj na severu, recimo na Nižje Avstrijskem, še bolj po Češkem in Moravskem);

so vstopili in se postavili krog smrtne postelje. Ko so bili vsi zbrani, je predsednik odprl oči in rekel: „Je vse zastoj, gospoda; treba je le še moliti.“ Umirajoči mož je sklenil roki na prsih in na pol zaprl oči. Blaženo smehljanje mu je igralo na ustnicah. Zdravniki so povsili glave. Belo oblečenim strežnicam so kapale solze po licih. Zlati žarki zahajajočega solca so posvetili v sobo. „Oče naš, kateri si v nebesih.“ je začel predsednik s čistim, razločnim glasom. Zdravnikom so se gibale ustnice. „Posvečeno bodi Tvoje ime. Pridi k nam Tvoje kraljestvo, zgodi se Tvoja volja“ — Ihtenje postrežnic je postalo glasneje. Predsednik je odprl oči in zopet zaprl. „Zgodi se Tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.“ Dolg vzdih. Življenja moči so bežale iz trupla. Solnčna luč se je skrila, deževne kaplje so bile ob okna. „Daj nam danes naš vsakdanji kruh in odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom in nas ne vpelji v skušnjavo, tem več reši nas hudega.“ Zopet molk. Zdravniki so zrlj v umirajoči obraz in tresoč se ustne. „Ker Tvoje je kraljestvo, Tvoja oblast in slava, vekomaj. Amen.“ „Amen!“ so zašepetali zdravniki.

Predsednik je dihal čimdalje počasneje. Vprašal je za svojo soprogo. Takoj je prišla k njemu, naslo-

to zopet obilno vpliva na vse gospodarsko življenje.

Nekdanj se je ročno človeško delo plačevalo slabo, dandanes je cena delavne roke vsled narodno gospodarskega in obrtnega razvoja visoka; zato treba gospodarju napeti svojo misljsko silo, kako bi to drago človeško delo nadomestil s cenejšim tam kjer se sploh da nadomestiti, in ga pustil sam tam, kjer to mora biti in mu cena dobljenih izdelkov povrne troške.

Slednjič so bili nekoč davki nizki, dandanes pa so se več nego podvojili. Izpremenile so se razmere, povišale se zasebne in državne potrebe, z zvečanimi potrebami pa gre roko v roki po neizpremenljivem zakonu tudi zvečanje troškov.

Kam pa prav za prav jadramo s temi slavospevi pomešanimi deloma z žalostinkami?

Kdor hoče mnogo vedeti, se mora veliko učiti; iz tega sledi prav jasno, da potrebujemo gospodarji našega časa prav temeljitega strokovnega t. j. kmetijskega znanja, ki nam ga zamorejo podati le gospodarske šole.

Zelimo si takih kmetijskih šol, ki bi nam vzgojile kmetijstvo, sposobno in prilagojeno v svojej izobrazbi potrebam sedanje dobe; kmetijstvo, ki bi — oboroženo s temeljitim znanjem — ne izpolnjevalo samo svojih osebnih dolžnostij in ne žrtvovalo vseh svojih močij le edinemu geslu „doseči pri kar najmanjših stroških kolikor moč veliko dobička“, temveč hrepenimo po kmetijstvu, ki bi umevalo tudi svojo nalogo in dolžnost v človeški družbi in jo izpolnjevalo.

Iz kmetijskih šol mora izhajati zavedno, vrlo kmetijstvo, vzorni občani; da, gospodarske šole morajo vzgajati ne samo izobražene gospodarje, ampak tudi kristalno čiste značaje.

njena na ramo g. Cortelyou. Ko je začutil poljub njenih usten, se je nasmehnil. Bilo je njuno zadnje svidenje.

„Z Bogom, z Bogom, vsi!“

Gospa Mc-Kinley je nepremično zrla v blede obraz ljubljeneža in se težavo držala po konci. „Bog hoče tako. Njegova volja, ne naša, se zgodi.“

Še enkrat je odprl oči in jih obrnil proti svoji soprogi. Pogled neizrekljive ljubezni je sijal iz njih. Ona je držala njegovo roko, kakor se dete drži roke materine. Tiketanje ure se je razločno čulo iz sosedne sobe. Še enkrat je spregovoril predsednik. „Blizje k Tebi, moj Bog“ — Njegova duša je bila na njegovih ustnah. Obraz se mu je svetil. „In dasiravno je križ.“ — Napočil je trenotek smrtne tišine. „To je bila moja vedna molitev.“ Glas se mu je komaj še čul. „Božja — volja — je.“

To je bila zadnja misel in zadnja beseda velikega predsednika.

Gotovo lepa smrt, a še lepša je smrt katoličana, spravljenega z Bogom.

Groza pa spreletava človeka vspričo trdovratnosti morilca v zadnjih trenutkih. Tako umre človek brez vere.

Ta vzvišeni cilj dosežemo, ako se kmetijstvo z odkritosrčno ljubeznijo oklene dosedanjih naših kmetijskih šol, o kojih množini govorim le z živo željo njihovega postanka v bodočnosti. Kmetijskih šol nam morajo dati, sicer je prej ali slej po nas; dajo nam jih pa lahko, ker imajo dežele dovolj denarja za igrače, (n. pr. za nemško gledališče v Ljubljani moramo plačati na leto po 12.000 K), torej se bo dobil tudi za resnobno stvar potrebni groš. Naši gospodarji bi, ako bi le dobro pèd pred sé gledali, vse drugače pošiljali svoje sinove v kmetijske šole, kakor se godi doslej; vzeli bi si k srcu izrek plemenitega človekoljuba, ki je rekel: „Pogin naroda je nezavedno, nesrečno in duševno uspavano ljudstvo.“

Zato mora predreti izobraženost v najširše sloje našega kmetijstva, vedno več mora biti pravega razumništva ali inteligence, s katero se tako radi bahajo oni, kojih lažiliberalno stremljenje ni ravno najboljše poroštvo za urejeno stanje v glavi. Zgodovina vseh narodov in stoletij namreč uči, „da je razvoj blagostanja narodov nerazdružljivo spojen z izobrazbo in požlahtnenjem srca in glave, da le omikan, neodvisen in samostalen narod spoznava in ve ceniti vrednost svobode in dospje do lepše, vzvišenejšje prihodnosti.“

Ko vsi stanovi spoznavajo pomen in važnost strokovne izobrazbe (po mestih, že v Ljubljani imamo vse polno tečajev za krojače, šivilje, mizarje, zidarje, mnogo obrtnikov naše dežele hodi leto za letom celo na Dunaj v slovite tečaje v obrtnem muzeju): ali naj mi kmetovalci sami zaostajamo?

Gotovo je najsvetejša dolžnost kmetskega

gospodarja, da skrbi, da se njegovi potomci, katerim hoče prepustiti svoj čas to drago po očetu podedovano zemeljsko grudo, tudi dobro pripravijo za ta težki boj življenja.

To ni dolžan samo samemu sebi, ampak svojemu slovenskemu narodu, da vsemu človeštvu.

Sebi je dolžno kmetijstvo to vsled tega, da obdrži kmetijski stan mej ostalimi stanovi ono mesto, ki mu je od prirode odkazano. Kmetijstvo dolguje to svojemu narodu, ki se je v vseh časih, srečnih in bednih opiral ob kmetijstvo, kojega ohranitev je torej z ohranjenjem kmetijstva v najožji zvezi. Dokler stoji in trpi še slovenski kmet, dokler nam ne odtujijo sovragi te zvesto obdelovane s potom in krvijo prepojene zemlje, toliko časa je zagotovljen tudi obstoj slovenskega naroda.

Kmetijstvo pa ima dolžnost tudi do vsega človečanstva, ki zahteva od kmeta kruha — največje življenjske potrebe. Vedno bolj se množče človeštvo tirja, da se kmetijsko proizvajanje kolikor se da stopnjuje v vsaki dosežnej meri, in oni, kdor pripravi zemljo do tega, da zraseta dva klasova na mestu, kjer je preje stal en sam, je storil več in si pridobil več zaslug za ljudstvo, nego najslavnejši vojskovodja.

Vse te dolžnosti izpolnjevati je v stanu edino le priden, omikan kmetovalec. In ako bi nam naše šole vzgojile armado mladega kmetijskega omikanega zaroda, tedaj sem prepričan, da bi bila igrača izpeljati tako opravičeno gospodarsko organizacijo po zadrugah, po katerej sedaj zastoj težimo. Ker vže rednih kmetijskih šol v obilnem številu ni mo-

Obsojenec se je zopet vlegel in je poskušal spat. Ob 1/46 ga je zopet zmotil neki paznik, ki mu je prinesel svežo srajco in črne hlače, katerih hlačica je bila spodaj razparana, da se namreč ložje pritrdi elektrokoda. Ko se je Czolgosz to preoblekel, se je zopet vlegel. Ob 1/26 je prišel pred njegovo celico superintendent Collins. Czolgosz mu je rekel: „Pred smrtjo bi se vam rad nekaj izpovedal.“ — „Kaj imate na srcu?“ — ga je vprašal oni. „Jaz bi rad govoril pred več ljudmi, jaz hočem, da me slišijo!“ „Tega ne smete,“ — pravi superintendent. „Potem pa sploh ne maram govoriti!“ — je dejal obsojenec nejevoljno.

Ko je odšel Collins iz njegove celice, so mu prinesli zajutrek, takozvano rabljevo večerjo, ki je sestajala iz kruha, svinjine, jajc in kave. Czolgosz je jedel s precejšnjim apetitom. Med tem, ko je še zajutrkoval, so hodile priče, ki so prisostvovalle elektrokuciji, mimo njegove celice v sobo smrti. Bilo je 8 minut čez 7.

V sobi smrti sta pregledala elektrik Davis in prejšnji ravnatelj jetnišnice aparat električnega stola in sta izjavila, da deluje popolnoma pravilno. Ravnatelj je prosil priče, naj se vsedejo in je izpregovoril naslednje besede: „Prišli ste sem, da bodete priso-

Ob 7. uri 12 minut in 30 sekund 29 oktobra je poravnal Leon Czolgosz, morilec predsednika združenih držav na električnem stolu svojo krijo . . . Električni tok — je pretrgal nitko njegovega življenja. Električnemu stolu se je bližal nekako na isti način, kakor vsi morilci, ki so se že pred njim pokorili ondu. Kazal ni skoro prav nič strahu, napravil pa je celo izjemo v tem, da je govoril med časom, ko so ga pripenjali z jermeni na stol. Ko so ga peljali k stolu, je rekel: „Predsednika sem umoril, ker je bil sovražnik dobrih ljudi, ker je bil sovražnik delavskih slojev. Jaz se ne kesam svojega dejanja!“ Ko so mu pripenjali jermen čez obraz je dejal: „Žal mi je, da ne morem videti še enkrat svojega očeta!“

Czolgosz je šel prej ta večer ob 10. uri v posteljo in je spal vso noč trdno in mirno. Ko je vstopil drugo jutro ravnatelj jetnišnice v njegovo celo — okrog pete ure, — so ga morali vzbuditi. Na pozdrav ni nič odgovoril. Na to mu je uradnik prečital še enkrat smrtno obsodbo. Czolgosz je pazno poslušal, a ni izpremenil svojega obraza prav čisto nič.

Ko je zapuščal ravnatelj njegovo celico, je dejal Czolgosz: „Jaz bi rad govoril z superintendentom.“ — „Ta pride takoj,“ se je glasil odgovor.

goče dobiti, naj bi se osnovala vsaj tako zvane zimske gospodarske šole, ki bi seznanjale našo kmečko mladino z najpotrebnejšimi strokovnimi temelji o času, ko jih doma lažje pogrešajo. O tem drugikrat kaj več.

Politični pregled.

Še enkrat na tem mestu kar najnujnejše opozorjamo slavna županstva in društva po Dolenjskem, da čim preje pošljejo našim poslancem prošnje in izjave za ustanovitev **vseučilišča v Ljubljani**. Kako sestaviti tako prošnjo, pokazali smo zadnjič. Nikar odlašati! Poskusimo z združenimi močmi sedaj zopet enkrat, da dobimo to za naš narod prepomembno napravo. Tudi kapljica prevotli trdo skalo!

Državni zbor v zadnjem času ni storil prav nič za državo. So poslanci, ki love samo svojih koristi, blagor države in njih volivcev jim je deveta briga. Je prijetno to življenje na Dunaju: plačan biti za nič. Vsi vladni krogi uvidevajo, da tako ne bo šlo dalje, tudi vedo, kako bi se dalo pomagati. A nihče si ne upa z odločno krepko roko seči vmes in narediti hitro konec brezmejnim spletkam in zmešnjavam. Kaj bi tudi pomagalo sedanje poslance poslati domu in razpisati nove volitve? Bo pa sopen stara pesem se pričela znova! Človek si ne more izbiti iz glave misel, da je tu vmes neka druga roka, nevidna, a roka polna denarja in pa močna v peresu. Kaj ko bi židje vodili vse te spletka-rije? Njim samim je to v prilog, če se kristjani med seboj lasajo in pulijo. Imajo denarja

stvovali postavni usmrtitvi Leona Czolgosza. Zahtevam, da sedite ves čas na svojih prostorih, da ste popolnoma mirni in naj se prigodi že kar se hoče. Paznikov je dovelj navzočih, da bodo svoj posel lahko opravili.“

Zdravnika jetnišnice sta se vstopila tik stola, ravnatelj jetnišnice spredaj, elektrik pa je šel v stranski prostor, kjer je električni aparat.

Na znamenje ravnatelja so se odprla težka železna vrata, ki vodijo do celice. Bilo je 7:10 ura. Vrata Czolgoszeve ječe so se odprla in sredi dveh paznikov, — zadaj sta šla pa dva, — je prišel Leon Czolgosz. Ko je prestopil prag sobe smrti, se je malo opotekel, spremljujoča paznika sta ga prijela, da ne bi padel. Toda takoj se je zavedel in je stopal po konci. Z visoko dvignjeno glavo v sivem jetniškem jopiču z širokimi, nazaj zavihanimi rokavi je bil podoben bolj kakemu dečku, kakor pa obsojencu, ki gre v smrt. Obraz mu je bil blede, čeljusti pa so mu malce drgetale. Ob podložen gumi pri stolu se je spodtaknil, se pogumno in naglo vsedel na stol, se ozrl po navzočih in rekel: „Jaz sem umoril predsednika, ker je bil sovražnik dobrih ljudi, sovražnik dobrih delavcev.“

Pri prvi besedi se mu je glas nekoliko tresel, a je zopet takoj zadobil navadno mirnost. Povdarjal

dosti in časopisje v svojih rokah. Z denarjem se marsikatera usta zamaše, marsikatera vrata odpro, v časopisih se pa vtepajo razna mnenja in nazori v glavo nerazsodni množici, koji se ne zljubi misliti: ali je res, kar je tu zapisano ali ne. Zmešnjave v državnem zboru izkoriščajo tudi Nemci, katerih srce bije za vsenemško državo. Izdajski so njih nameni, a tisti, ki sicer vidijo vsak pogrešek, se zdi, so udarjeni s slepoto, da ne umejo njih državi nevarnega početja. Tisti, ki pa pri tem največ trpe in pešajo, so nižji stanovi: kmet, delavec, obrtnik, rokodelc. Iz državnega zbora upali so pomoči, podpore, zboljšanja, a upali zastoj. Reči smemo, da stoje stvari pri nas sedaj prav žalostno, in ni z lepa upati kaj boljšega. Zlasti še radi tega, ker se v državnem zboru spodkopuje bivstveni temelj vsega urejenega družabnega življenja, sv. vera, ker se tam gori grdi in sramoti čuvarica npravnosti in poštenosti, sv. cerkev. Kakor znano, so prostozidarji na Francoskem mnogo redov in samostanskih družb z novo postavo postavili pred prag. Ti sisamo ob sebi nmevno iščejo sedaj novega domovanja. Pa so se vzdignili v naši zbornici možje in zavpili: v Avstrijo bodo prišli! brž novo postavo, ki bo tem ljudem branila v našo državo! To je gorečnost! Niti eden iz Francije odpodenih redov še ni prosil, da bi se smel naseliti v Avstriji, a ti vzdignejo takšen krik. Seveda, protestanskim pastorjem in židom so pri nas vrata vedno na stečaj odprta, ti naj le pridejo, da pomagajo uničiti našo državo, kar je glavni namen raznih prekucuhov. Pri nas je že dobro priskrbljeno, da ne bo preveč samostanov. Postava iz l. 1858. ima za redovnike

je vsako besedo in govoril v čisti angleščini. Ko so mu pazniki naslonili glavo nazaj, da bi jo pripeli z jermenom, je dejal: „Jaz se ne kesam svojega dejanja.“ Ko so mu pa jermena nategnili, je mrmral: „Jako žal mi je, da ne morem še enkrat videti svojega očeta!“

Ob 7:11 je prestopil Czolgosz prag smrtne sobe, ob 7. uri 12 minut pa je izgovoril svoje zadnje besede in pazniki so stopili nazaj. In električni tok je šinil v truplo nesrečnika s tako silo, da je pokalo jermenje. Štirideset sekund je pustil elektrik tok delovati, potem pa ga je počasi odvijal. Drugič je spustil tok samo za kake 3 sekunde. Ko je odvil tok, se je truplo, ki je bilo silno upadlo, napelo proti jermenju. Ko so tretjič spustili tok, je stopil dr. Mac Donald k mrtvecu in mu položil roko na srce. Zdravnik je izjavil, da ne čuti bitja srca več, prosil pa je, naj še enkrat spuste električni tok z vso silo. To se je zgodilo. Ob 7:15 so ustavili zadnji tok. Usmrčenje je trajalo pičle štiri minute. Zdravniki so nastavili instrumente in zagotovili, da ni v njem nič več življenja. Na to je vzdignil ravnatelj desnico in rekel: „Gospoda moja, obsojenec je mrtev!“

Priče so zapustile sobo smrti, truplo so dvignili na operacijsko mizo. Zdravniki so preiskali truplo in

silno ozka vratica in leta in leta se vlečejo pogajanja, predno se v Avstriji ustanovi kak nov samostan. — Pri tej priliki pa se ni govorilo samo za in proti samostanom, marveč različni govorniki so tu napadali sv. cerkev in sv. vero kakor se sploh napada vera in cerkev: z lažmi in obrekovanjem, umazano, podlo, nizko, surovo. Tudi prvak liberalnih slovenskih poslancev, po svojem strupenem srdu do vsega, kar je katoliško, dovolj znani dr. Tavčar si je tu splel nov venec. Danes se z njegovim govorom, v kolikor je vseskoz sovražen sv. veri, ne pečamo. Pribijemo le nekaj družega. „Slovenskemu ljudstvu je garantirano velikansko pobudaljenje še skozi celo stoletje,“ tako je dejal 21. novembra poleg drugih psovk na naš narod. Mi prosimo in zahtevamo vseučilišča v Ljubljani, voditelj „slovenske inteligence“ pa naš narod v državni zbornici imenuje posurovel! Kaj ne, lepo priporočilo! Glejte, tako daleč pripelje človeka slepa strast: ker si hoče slovensko ljudstvo ohraniti sv. vero, psuje je dr. Tavčar s takimi priimki. Na takem voditelju pač moramo nasprotni stranki čestitati. In ta stranka se zove „narodno-napredna,“ ali opusti pridevek „narodna“ ali pa nehaj biti dr. Tavčar nje voditelj. Nam je narodnost sveta reč. Prvo vera, potem precej narodnost. Naši pradedje so za oboje prelivali kri, in tudi mi jo damo če treba. Zato je pa res grdo, da se narodnost zlorablja v sebične osebne namene ali pa tudi proč vrže ljubezen do naroda, če tako kaj kaže. Čuditi se je le, kako pametni ljudje, kojih srce res še bije gorko za narod, ki vspricho narodove koristi svoje zataje in pozabijo, kako ti še morejo ho-

izjavili, da je bil pokojnik popolnoma pri zdravi pameti in da je bil zdrav. Ko so zdravniki izvršili svoj posel, so položili truplo Czolgoszevo v črno rakev. Spočetka so mislili nasuti nanj živega apna, poskus pa je dokazal, da deluje živo apno prepočasi in zato so polili truplo z neko kislino, od katere se nadejajo, da bo razkrojila truplo v dvanajstih urah. Popoludne so rakev položili v grob in grob zastražili. Kmalu po usmrtitvi so sežgali njegovo obleko in razne pošiljatve, ki so došle nanj odkar je bil v zaporu. Nekatera pisma pa so shranili, ker se nadajejo, da bodo po njih prišli na sled raznim anarhistom. Tekom popoldneva sta prišla brat in bratanec Czolgosza in sta zahtevala od ravnatelja, naj jima pokaže truplo. „Ne morem, je že v grobu, a grob vama pokažem, ako ga želite videti?“ — je odgovoril ravnatelj Meade. Na to sta zahtevala mrtvaški list, da bodeta dvignila zavarovalnino za življenje, ker je bil Czolgosz zavarovan. Groba nista hotela videti in sta takoj odšla.

Primerjaj, dragi čitatelj, te dve podobi. Ni da bi vprašal, katera ti ugaja. A stori kar bi bil rajni predsednik gotovo storil, da je bil katoličan: posluži se sv. zakramentov in srečna bo tvoja smrt.

diti za stranko s takim voditeljem in brez pogojno poslušati njega povelja.

Na **Ogrskem** se je tam enkrat sopet nekaj lepega prigodilo. V Budimpešti se je nek židovski advokat branil pri sodišču izvrševati svoje posle, kar je stal sv. križ na mizi! Dobil je ukor.

Na **Francoskem** se je ustanovila zveza katoliških žena, ki hoče pri prihodnjih volitvah zastaviti vse svoje moči in upliv pa tudi žrtvovati mesečno 1 krono za volivni sklad, da bodo izvoljeni možje, ki bodo delali za versko svobodo, za ugled domovine in varstvo družine.

Angleži se v silnih stiskah, ki jim jih prizadevlje vojna v **južni Afriki**, tolažijo kakor morejo. Da so zabredli, to čutijo s kraljem vred tudi vsi državniki, pa skušajo svoj korak opravičiti na razne načine. Jeden teh je govor vojnega ministra, češ da razne druge države v svojih vojnah niso nič bolj človeško postopale kakor postopa Anglija z Buri. S tem hoče minister oprati svojo vest pred angležkim narodom. Kajti resnica je, da gre angležkim vojakom v Afriki čedalje slabije. V zadnjem času se je v vojaštvu pojavila velika umrljivost vsled raznih nalezljivih boleznij, kar provzročea velikih skrbij vojnemu ministru in je začela vlada jemati že svoje vojaštvo iz Indije, kjer ji krvavo potrebuje z ozirom na Rusijo. Predsednik transvaalske repub. Krüger je baje naznanil angležki vladi mirovne pogoje. Ti so: Angleži imajo potegniti vse svoje vojaštvo iz obeh burskih republik; Burom se mora pustiti popolna neodvisnost in vsak burski podanik mora biti pomiloščen radi udeležbe vojne. Angleži morajo Burom povrniti vso škodo na posesti in povrniti vse vojne stroške. Buri pa prepustijo Angležem vse zlate rudnike. Ni še znano, ali Angleži sprejmejo te pogoje, vendar se čuje, da so pripravljeni skleniti mir pod častnimi pogoji za se in za Bure.

Piše se nam:

Iz **Št. Jerneja**. — Danes 19 nov. t. l. bila je šolska mladina in mnogo družega ljudstva ob 8 uri pri sveti maši za ranjo cesarico Elizabeto. Bog dal, da ne bi nikoli več na tak način umrl noben ud naše ljube cesarske rodbine.

Vzadnjič je to pot peljal nadučitelj šolsko mladino v cerkev, ker preneha s 30. novembrom t. l. podučevati in stopi v stalni pokoj po 48. oziroma 49. šolskih letih.

Bil je tukaj v Št. Jerneju 31 let za učitelja. Prišel je na enorazredno ljudsko šolo, katera se je pod njim ali njegovim vodstvom razširila v štirirazredno z dvema paralelkama in še v Orehovici v dvo-razredno. Govori se celo, da se bode še več šol v tej fari zidalo.

Ob priliki upokojenja je predsednik krajnega šolskega sveta prečastiti gospod dekan Ant. Fetic-

Frankheim poslal dekret v imenu slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Krškem dné 9. novembra 1901 št. 1480: C. kr. okr. šolski svet Vam izreče najtoplejšo zahvalo in priznanje za več kot štirideset let trajajoče zvesto in uspešno delovanje.

Tudi visoki c. kr. deželni šolski svet mu je priznal vso dosedajno plačo.

Poslovi se od vseh blagih kolegov in kolegin nadučitelj gosp. Janez Saje v Šent. Jerneju.

Domače vesti.

(Slavlje.) Dne 20. m. m. slavilo je Novomesto 40 letno službovanje preblag. g. Jos. Gerdešiča, predsednika c. kr. okrožnemu sodišču. Na predvečer napravila so unif. mešč. garda z godbo, požarna bramba, pevsko društvo in Glasbena Matica slavljenca podoknico, katera se je sijajno izvršila. Godba je svirala tri komade prav dobro, pevsko društvo pa je zapelo „Buči morje“ in „Bodi zdrava domovina“. Zbor 60 pevcev je pel navdušeno ter imenitno proizvajal obedve pesmi. Gg. solista Kozina in Grajland sta pela res krasno in nedosežno. Navdušeni živijo so doneli preljubljenemu slavljenca iz sto in sto grl, ko se je iz okna zahvalil. Drugi dan so se poklonili ter častitali gg. sodni uradniki in drugi uradi g. slavljenca ter mu zročili prelepo haveno, s fotografijami točasnih sodnih uradnikov novomeškega okrožja. Pri banketu se je navdušeno napivalo značajnemu možu, kateri od vseh čislan v polni moči še, gleda na lepo vrsto let svojega neumornega vzornega uradovanja. Mi se pa pridružimo častilcem v navdušenem vskliku: Bog ohrani g. slavljenca še dolgo vrsto let čilega in zdravega!

(Vabilo) na odborovo sejo kat. političnega društva v Novem mestu, katera se bo vršila dné 2. dec. ob polu 11. uri dopoldne pri g. tajniku. Dobro došli tudi drugi gospodje!

(Koncert,) ki ga je priredilo Dol. pev. društvo svojim članom dné 23. nov. se je prav dobro obnesel, Mešan zbor Parmatov „Čolnič“ ljubka skladbica, je prav ugajal, istotako dvospev. Gospica Mimi Mikolič ima lep sopran, ki tudi v višini neprisljano doni, nje solo nam je prav zelo ugajal. Večer u slavnost je pa podal g. prof. Vojteh Škerlj s svojim izbornim igranjem na violino. Beethovno Romano je igral gorko, vznosno Fiorillovo Etüdo, prav mojstersko, posebno nas je očaral s pikantnim dodatkom. Pač smemo ponosni biti na tako glasbeno moč.

(Odbor Narodne Čitalnice v Novem mestu) vabi v smislu § 18 društ. pvavil tem potom najuljudneje svoje p. n. gg. društvenike na občni društveni zbor v soboto dné 14. decembra t. l., ob 1/2 8 uri zvečer v svojih prostorih. Vspored: Nagovor predsednikov, poročilo tajnikovo, blagajnikovo in knjižničarjevo ter volitev novega odbora in slučajnosti. Prosi se obilne in točne udeležbe.

(Dol. pevsko društvo) ima v petek dné 13. t. m. ob 6. uri zvečer v pevski sobi svoj občni zbor. Ako ni občni zbor ob napovedanem času sklepčen, bode isti pri vsakem številu društvenikov istega dné ob 7. uri zvečer, z običajnim dnevnim redom.

(Vabilo na Miklavžev večer,) katerega priredi „Ljudska knjižnica“ v Šmihelu v četrtek dne 5. decembra t. l. v zgornjih prostorih g. Pintarjeve gostilne v Kandiji. — Vspored: 1. Prihod Miklavža. 2. Dva kupleta: a) „Beraček“ b) „Zauber France“. 3. Prosta zabava, za katere vspeh in smeh bode knjiž-

nica po svoji moči primerno skrbela. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta, a prostovoljnih darov v korist knjižnice se ne bode branil „pomarančar“. Za ta večer izdajajo se sicer posebna vabila, a opozarja se slav. občinstvo, da ima tudi brez vabil vsakdo vstop. V ostalem opozarjamo cenjene bralce na podstojajo našo notico „Miklavž je tukaj!“ — K obilni udeležbi Miklavževega večera uljudno vabi

t. č. odbor Ljudske knjižnice.

(Miklavž je tukaj!) Otroci, molite in pridni bodite! Le malo še, in obiščem Vas ter obdarujem, kakor so Vam že zadnje „Dol. Novice“ povedale, letos v lastni osebi v spremstvu lepih angeljčkov. Svoje darove delil Vam bodem v četrtek zvečer na dveh krajih in sicer: Otrokom iz Šmihela in okolice ob 6 uri zvečer v „Valentinovi“ gostilni. Pričakujte me tam z Vašimi stariši vred zanesljivo še pred določeno uro. — Otroke iz Kandije, Novega mesta in okolice pa obdarujem ob 8. uri zvečer v zgornjih prostorih g. Pintarjeve gostilne v Kandiji. Zaradi darov za otroke iz Šmihela sem že naročil č. g. kaplanu . . . darove, ki sem jih za pridne, v Kandiji obdarovane otroke namenil, sprejema iz prijaznosti gospod Alojzij Pintar, na kar posebno opozarjamo Vas, cenjeni roditelji. (Darovi imajo biti dobro shranjeni v zavitkih in z natančnim imenom dotičnega otroka.) Vi otroci pa molite, in pridni bodite, kajti za menoj hodijo tudi parkeljni. Toraj še enkrat, pridni bodite, da Vam prinese veliko lepih darov Vaš Miklavž.

(„Dol. Sokol“) priredi dné 5. dec. t. l. ob polu 8. uri zvečer v prostorih Narodne Čitalnice, Miklavžev večer. Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke 20 h, za obitelji od treh in več oseb 80 h. Častite rodbine, katere želijo svojim otrokom pri tej priliki posebna darila podeliti, prosijo se, da blagovolijo taiste oddati v Nar. Čitalnici od 3. ure pop. naprej istega dné v to svrhu izvoljenemu odborniku Dol. Sokola. K mnogobrojni udeležbi vabi Odbor „Dol. Sokola“.

(Vabilo k otvoritvi in občnem zboru.) Podpisani odbor šteje si v prijetno dolžnost in čast, seznaniti svoje člane in somišljenike z veselo vestjo, da je vis. dež. vlada odobrila knjižnična pravila, ter dovolila društveno ustanovitev. Knjižnica prične delovati torej že 1. decembra t. j. danes popoldne in sicer v spodnji sobani šmihelske kaplanije. Otvoritev se vrši ob 3. uri popoldne. — Da se pa ugoti formalnosti, ki jo zahteva zakon, nanašajoč se na društveno ustanovitev napram državi, skliče se 8. decembra t. l. to je na prihodnjo nedeljo občni zbor „Ljudske knjižnice“ v Šmihelu s sledečim vsposedom: 1. Nagovor t. č. predsednika. 2. Poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja. 3. Volitev novega odbora. 4. Raznosterosti. Občni zbor se bode vršil v spodnjih prostorih deške šole v Šmihelu. — K današnji otvoritvi vabijo se do sedaj že zglašeni člani, ki si žele izposoditi knjige, ali brati časopise; dalje tudi oni nam prijazni somišljeniki, ki se žele vpisati kot udje „Ljudske knjižnice“. Knjige izposojevali se bode odslej naprej vsak četrtek zvečer od 6.—7. ure ter vsako nedeljo in praznik od 4.—5. ure popoldne; vsako nedeljo in praznik se vpisujejo ob isti uri tudi novi člani. Časopisi so p. n. članom vsaki dan na razpolago v društveni sobi do 9. ure zvečer; na dom se ne izposojejejo. — Zaradi občnega zbora pa izreka podpisani odbor posebno željo, da se ga vsi udje izvestno udeležite. Treba nam je voliti novega odbora, kateremu izročimo vso korist in blagor, ves razvitek in napredek knjižnice za eno celo leto. Pomisliti nam je v katere

roke jo damo, v čegavo varstvo jo izročimo, posebno sedaj v trudapolnem njenem početku. — Začasni odbor poslavlja se tem potom od svojih članov s prisrčno zahvalo za do sedaj izkazano mu naklonjenost in zupanje, kakor tudi za vsestransko sodelovanje in trud ter jim sporoča svoje srčne prošnje, svoj zadnji klic: Vstrajajte in nabirajte v znanih Vam krogih novih članov, dobrih knjig in časopisov. Eden kot drug bodimo vsi! Poučujte ljudi o pomenu in namenu knjižnice in pojasnite jim, da je nje ud lahko vsak, kdor se ukloni pravilom, katere dobi svoječasno vsak društvenik. Širite za njo vnemo in zavest zlasti mej prostim ljudstvom, katerega razvitek in napredek nam je v prvi vrsti pred očmi, katerega blagor in bodočnost nam nalaga naša dolžnost in nas opominja naše sveto geslo: „Bog in narod!“

Odbor „Ljudske knjižnice“ v Šmihelu.

(Požar) dne 14. m. m. na spodnji Težki vodi napravil je posestnici Ivani Blatnik škodo 3000 K, zavarovana je bila za 400 K. Naša vrla požarna bramba, ki je jako hitro dospela k ognju, imela je dobre tri ure napornega dela, da je omejila požar. Kaj pridno so tudi pomagali sosedje, ne da bi jih trebalo, kakor običajno, siliti k delu.

(Razpis daril) iz cesarja Franca Jožefa I. zaklada za stare in zveste kmetijske posle. Iz tega zaklada, ki je bil ustanovljen l. 1898. v proslavo vladarjeve petdesetletnice, se letos odda deset daril po 20 K. Ta darila se razdele pričetkom meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranjskega, ki še sedaj služijo in se izkažejo, da so npravnega vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eni in isti hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej še niso bili obdarovani. Prošnje je vložiti do 5. decembra t. l. pri podpisnem odboru. Vsaka prošnja (ktere ni treba kolekovati) mora biti potrjena od domačega g. župnika in od županstva. Podpisani odbor prav prijazno prosi vse one, katerim so taki posli znani, naj jih opozore na ta razglas ter jim pomagajo sestaviti prošnjo, ali pa naj jo naredo namesto njih. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, 15. novembra 1901.

(Razglas.) Razpisujejo se izpraznena mesta okrajnih babic v Belicerkvi, Dvoru, Prečni in Stopičah z letno plačo po 104 K. Prošnje s potrebnimi prilogami inajso se uposlati do 30. dec. 1901 podpisnemu okrajnemu glavarstvu. C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo dne 28. nov. 1901. C. kr. deželne vlade svétnik: Friedrich.

(Anton Foersterjeve „Cecilije“) je pošel sedaj tudi drugi del in se torej ne more več naročevati. Družba sv. Mohorja bo preskrbela pa ponatisek tudi tega dela, in sicer s popravljenim besedilom itd., da se bo ponatisek drugega dela ujema s ponatiskom prvega. — Ponatis „Cecilije I. del“ pa je zdaj dobiti v družbeni tiskarni. Najboljše je, da se pri naročilih pošlje denar takoj z naročilom. Kdor je to knjigo naročil, a denarja še ni poslal, naj to stori sedaj, in se mu potem takoj dopošlje. „Cecilije I. del“ velja: za ude broširan iztis 1 K, v prt vezan 1 K 80 h, v polusnje 2 K. Za neude in po knjigarnah broširan iztis 1 K 40 h, v prt vezan 2 K 20 h, v polusnje 2 K 40 h. Poštine je za posamezne pošiljate plačati 30 h.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

Razne vesti.

* (Malo šol, a dovolj žganjarij.) Pri zadnji seji mestnega sveta v Lvovu je prof. Majerski med drugim povdarjal, da vsako leto raste število otrok, ki ne obiskujejo nobene šole, četudi so dolžni hoditi v šolo. V zadnjem šolskem letu je bilo takih otrok v Galiciji 8000. Šole ne obiskujejo zbok nemarnosti staršev, šolskih nadzornikov, ali pa zavoljo malega števila šol in učiteljev. Ali zato cveto žganjarije. V Jaremču pripada na 100 huculskih družin 15 žganjarij, od katerih imajo 13 židje v rokah. Žganjarije so bile prej odprte cele noči, zdaj pa se morajo zapreti ob 10 uri zvečer. Število šol se ne povečava ali tudi število žganjarij ni manjše.

* (Junaški pritlikovec.) Amerikanci so zelo veseli, da so na Filipinah ujeli pritlikavca Puceto. Ta pritlikavec je 60 let star, in visok 91 centimetrov. Vsled male postave je v boju za neodvisnost Filipin Amerikancem naredil veliko škodo. Pritlikavec se je v bližino ameriških straž, ne da bi ga straže opazile in je postreljal tako nad 100 ameriških vojakov. Sedaj je tega junaškega pritlikavca ujel ameriški vojak Henry Strepler, ki ga je prinesel svojim tovarišem, držeč ga pod svojo pazduho. Vlada je Streplerju dala pritlikavca v dar in sedaj roma Strepler s slavnim pritlikavcem po ameriških mestih in ga kaže ljudem za drag denar. Strepler boče v najkrajšem času bogat mož.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Duhovni semiške dekanije zbrani 6. nov. v Semiču ob smrti prošta g. D. L. Klofutarja 38 K 80 h. Vč. g. župnik V. Bernik 7 K. Neimenovan župnik 10 K. Vč. g. župnik M. Poljak 5 K. Iz Valte vasi eden voz različnih živil. Iz Mirne peči zopet nekaj fižola, krompirja, zelja in rži.

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

Trst	16. novembra	32	39	27	76	25
Gradec	23	„	44	22	63	52 67

Javna zahvala.

Da mi grozni požar dne 14. nov. malo da ne ni vpepelil vse pohištvo in premoženje, imam se najprisrčneje zahvaliti v prvi vrsti preblagorodnim gospodom: c. kr. okr. komisarju Kressetu, c. kr. okr. tajniku Dembsherju in županu Zurcu, kateri so z vso požrtvovalnostjo človekoljubja prvi osebno gasili tolikanj vzgledno in vspodbudno! Nadajje izrekam prisrčno zahvalo c. kr. orožnikom za njihovo vseskozi vrlu urejevanje ter slavni novomeški požarni brambi za njen občeznani velikodušni trud ter vsemu slavnemu občinstvu iz mesta in okolice! Posebna hvala gre pa tudi vrlim mladenčem iz Težke vode, kateri so mi bili v največjo tolažbo in pomoč pri obvarovanji vsaj stanovanjskega poslopja. — Vsem — vsem najtoplejšo zahvalo! Bog plačaj stoterokrat!

Hvaležna

Iohana Blatnik

TEŠKA VODA dne 25. novembra 1901.

(302)

Zahvala.

Podpisano županstvo v imenu mestnih ubožcev izreka velecenjemu gospodu c. kr. okrožne sodnije predsedniku Josip Gerdešič-u za velikodušno darilo v korist mestnim ubožcem povodom štiridesetletnice njegovega službovanja najprisrčnejšo zahvalo.

Mestno županstvo Rudolfovo,
dne 20. novembra 1901.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naš iskreno ljubljeni soprog, ozir. oče, stari oče in tast, gospod

ANTON PAPEŽ

c. kr. davkar v p.

dne 27. novembra 1901. ob 1½ uri popoldne po kratki bolezni v 71. letu svoje starosti, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega ranjkega bode v petek, dne 29. novembra, ob 4. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

BLAG MU BODI SPOMIN!

Krško, dne 27. novembra 1901.

Amalija Papež roj Kos, soproga; Amalija Jugović roj. Papež, hči; Dr. iur. Oton Papež, Dr. phil. Anton Papež, Dr. med. Milan Papež, sinovi; Anton Jugović, zet; Franja Papež roj. Blažon, Milena Papež roj. Premru, sinahi; Zdenko in Oton Papež. vnuka.

(Prosi se tihega sožalja.)

Zahvala.

Podpisana javiva vsem prijateljem in znancem iskreno zahvalo za srčno sožalje povodom smrti naše iskreno ljubljene nepozabne hčerke

KLOTILDE.

Zahvaljujeva se tudi cenjenim rodbinam za krasne cvetke osobito součenkam predrage ranjke, ki so jej v slovo položile krasni venec na gomilo.

Avgust in Kornelija Luser.

Zahvala.

Preblagorodni gospod Josip Gerdešič, c. kr. okrož. sod. predsednik, vitez reda železne krone, je naklonil povodom štiridesetletnice svojega službovanja dijaškemu podpornemu društvu v Rudolfovem 40 K.

Za ta velikodušni dar se v imenu podpore potrebne mladine najprisrčneje zahvaljuje

(305)

podpornega društva načelnik

Dr. Fr. Detela.

V Rudolfovem 23. nov. 1901.

Zahvala.

Prigodom štiridesetletnice svojega službovanja dobil sem toliko prelaskavih, vzradostujočih me počaščenj in častilk, da mi ni moči vsem in vsakemu posebej svojo zahvalo izraziti. Naj se mi torej blagohotno oprusti, ako tem potom izrekam vsakomur, kdor se me je o tej priliki na kakoršni koli način spomnil, svojo najtoplejšo zahvalo. Osobito pa si štejem v dolžnost, še prav posebno zahvaliti se svoji rojstni občini Loki pri Črnomlju za nepričakovano izredno počaščenje, nadalje slavnemu mestnemu županstvu novomeškemu, slavnima poveljstvom „priv. meščanske garde“ ter „mestne in meščanske garde godbe“, slavnim društvom „Dolenjskemu pevskemu društvu“, „Glasbeni Matici“ novomeški in „Prostovoljnemu gasilnemu društvu Rudolfovo“ za prireditev bakljade in serenade s prelepim petjem. Vsa prirejena počaščenja ostanejo mi neizbrisno v hvaležnem spominu.

Rudolfovo, dné 22. novembra. 1901.

(300)

Jožef Gerdešič,

okrožne sodnije predsednik.

Ne več v Ljubljano!!!?

Za Miklavža, božična in novoletna darila največjo in najcenejšo zalogo novo modnega blaga v igračah in galanteriji ima

F. Tandler v Novem mestu.

Raznovrstni kinč za božično drevo!

Na prodaj je posestvo!

Zidana hiša, lepi zidani obokani hlevi, oboje z opeko pokrito, novi svinjaki z opeko pokriti in dvojnati kozolec z desetimi štanti, vse v dobrem stanu. Poleg tega od 10 do 20 oralov prav dobrih njiv, ravno toliko izvrstnih travnikov in 20 oralov ali več legega gozda. Vsa zemljišča leže v ravnini okoli hiše.

Dalje je na prodaj sedem oralov prav izvrstnega travnika, kateri leži pri vasi Hudeje, blizu okrajne ceste iz Novega mesta v Škocjan.

Končno je na prodaj več gozdnih parcel blizu Škocijana. Več se izve pri

oskrbništvu grajščine v Radelci,
pošta Bučka na Dolenjskem.

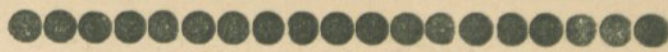
Posestvo na prodaj.

Iz proste roke se proda posestvo $\frac{5}{4}$ ure od Zatičine. Zraven spada hiša, gospodarsko poslopje v dobrem stanu s slamo krito, dvojnati novi kozolec s šestimi štanti z opeko kriti. Poleg tega 31 ha, 52 a, 08 m² rodovitne zemlje, obstoječe iz 6 ha, 72 a, 92 m² njive, — 7 ha, 48 a, 61 m², travnika, — 83 a, 27 m² vrta, — 2 ha, 72 a, 54 m² košenice, — 7 a, 52 m² vinograda — 13 ha, 56 a, 40 m² gozda in 10 a, 82 m² stavišča. Vrt je jako lep, z različnimi sadnimi drevesi zasajen; gozd obstoji iz bukovega, hrastovega in smrekovega drevja. Vsa zemljišča so brez kamna in leže okoli hiše. — Več se izve pri Andreju Hrast-u trgovec v Zatičini.

Grajščina Thurn am Hart pri Leskovcu na Dolenjskem, oddaje zdaj v jeseni ali prihodno pomlad

cepljene trte

na suho in zeleno na podlagi pristne riparie portalis in sicer: žametasto črnino (kavščino), najbolj zanesljivo proti plesnobi, zelo priporočano rizlinga, kraljevino. Cena izravnano razvitim cepljenkam 16—20 K sto komadov. (303—1)

Oddaja naprave 2 stropov pri dvorazredni ljudski šoli v Šempetru pri Novem mestu bode dnè 5. dec. t. l. ob 2. uri popoldne v šoli po

zmanjševalni dražbi.

Proračuni in pogoji so razvidni pri podpisnem.

Krajni šolski svet v Šempetru pri Novem mestu,
dnè 21. nov. 1901. (309)

Jos. Borštnar, predsednik.

Čevljarskega učenca

sprejme takoj v poduk Andrej Prelec čevljarski mojster na Brezovici pri Černomlju št. 15. — Uči se lahko tudi harmonične muzike. (304)

Izučen vrtnar

išče službe vrtnarja, vincelirja ali majerja. — Ponudbe naj se blagovolijo poslati Franc Zupančiču, v Hrušči, pošta Radeče pri Zid. mostu. (291—2)

Oddaja cepljenih trt.

Kmetijska podružnica v Novem mestu odda iz subvencionirane trtnice na pomlad

12.000 cepljenih trt

naslednjih vrst:

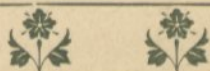
1. Za bela vina: kraljevina, laški rizling, beli burgundec, hruljasti španjol;
2. Za črna vina: žametasta črnina, portugalka in modra frankinja.

Trte so cepljene na riparijo portalis. — Cena tem cepljenkam je določena na 12 h za 1 komad.

Prošnje za cepljene trte se sprejemajo pri podružnici le od vinogradnikov, ki imajo svoje vinograde v okrajnem glavarstvu novomeškem, in sicer zadnji čas do 31. decembra t. l. Na pozneje došle prošnje se ne bo oziralo.

Kmetijska podružnica v Novem mestu,
dnè 24. novembra 1901.

V. Rohrman, načelnik.

Antonio Comin v Novem mestu

Klet se nahaja v hiši

*** gospe ***

Marije Mohar,

Arkove ulice št. 209

*** v Novem mestu. ***

*** priporoča ***

svojo veliko zalogo

*** garantiranega

istrskega vina ***

— hekto od 20 kron naprej. —

Najboljše, najcenejše in najhitrejšje kosilo in večerjo

napravi vsaka gospodinja iz „lirskih testenin“ kakor so nudeljni, rezanci, makaroni itd., ktere so pa le zanesljivo prave v škatlah po $\frac{1}{2}$ kg z napisom

**Prva kranjska tovarna testenin
Žnideršič & Valenčič Jl. Bistrica.**

Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin. * * Ne pustite se varati, da so morda druge enako dobre kot naše.

Ceniki trgovcem zastoj in franko.

(198-9)

Navaden priden delavec,

dninar, dobi trajno delo po letu in po zimi vsaki dan. Oženjeni imajo prednost. Plača brez hrane in stanovanja 1 K 60 h na dan. Oglasiti se je pri **bratih Appe Kandija.** (312-1)

Dobro ohranjen klavir,

(Kutschera Flügel) je po ugodni ceni na prodaj. — Vprašati je pri oskrbnistvu zdravišča **Toplice, Kranjsko.** (313-1)

Hranilnica in posojilnica

za **Kandijo in okolico,**

(registr. zadruga z neomejeno zavezo) sprejema hranilne vloge tudi od neudov, ter obrestuje ista po

4 $\frac{1}{2}$ %

na leto in sicer brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz lastnega plačuje. Najmanjša vloga je K 2.

Pošne položnice so na razpolago.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. ure dopoldne. (288-3)

== Tovarniške cene! ==

Franc Božič,

Novo mesto. * Glavni trg.

● Nova velika zaloga ●

sukna štofa, cajga, zimskih robcev in vsakovrstnega oblačilnega blaga.

Najnižje cene.

(293-2)

Želite

da Vam nesejo kure po zimi veliko jajc? več in boljsega mleka?

debele in čvrste prašiče?

zdravo in lepo mlado živino?

močno in trpežno vprežno živino?

potem prinesujte k krmi **Barthelovo** poklajno apno.

Za ta mali trošek Vam ne bo nikdar žal. — Navodilo dobiti je brezplačno pri

Miha Barthel in drug na Dunaju,
X., Keplergasse 20.

(310-1) — Dopisuje se slovensko. —

Dva hlapca volarja in pomočnika kravarju

išče vodstvo kmetiške šole na Grmu. Plača in hrana prav dobra. Nastop službe o novem letu. (315-1)

Anton Jakaz,

vinski trgovec v Novem mestu,
Glavni trg št. 47 (pri Luser-ju)

priporočam svojo zalogo čisto pristnega

isterskega vina.

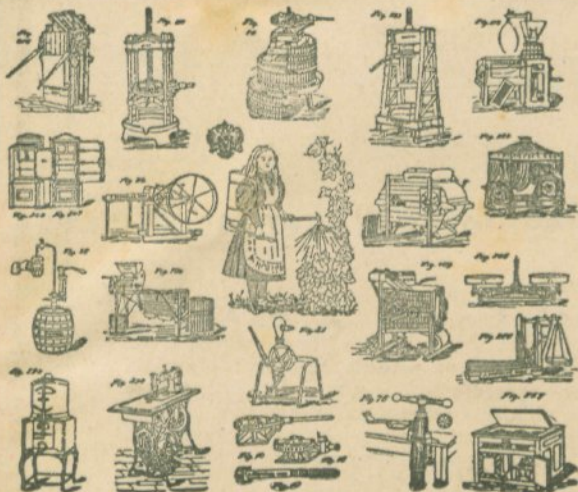
Cene so od 15 kr. (ali pa 30 vinarjev) liter naprej. — Prodajam čez ulico tudi pristno

== žganje iz tropin

v zapečatenih steklenicah od $\frac{1}{8}$ litra naprej

 v vsaki množini.

(289-3)

IVAN SCHINDLER,

» DUNA J, III. Erdbergstrasse št. 12. «

razpošilja gratis in franko kataloge v slovenskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

● Za reelno postrežbo se garantira. ●

Ugodni plačilni pogoji. Solidne zastopnike se išče,

(127-15) **IVAN SCHINDLER,**

ces. kralj. priv. lastnik.

DUNA J, III. Erdbergstr. št. 12.

Dve meblirani sobi

z razgledom na glavni trg, za samce, sta skupno za oddati v Durinitovi hiši, na glavnem trgu št. 76. v Novem mestu. (288-3)

Lepe suhe drva

se vedno dobivajo na stari pošti meter po 5 K 60 h.

Stanovanje treh malih sobic — odda na Drski
Jos. Medved. (254-6)

Lep krompir in repa

je na prodaj v vsaki množini in po nizki ceni na grajščini Struga pri Št. Petru. — Tudi je na prodaj dobro ohranjena

lanska in letošnja ajda.

Postavi se tudi na zahtevanje v Novo mesto. (298-2)

„Cezar.“

Pes neufundlanskega plemena, 105 cm dolg, 90 cm visok, star 13 mesecev, svitlo črne barve, izvežban v več rečeh na suhem in v vodi, — kakor tudi dober varuh, se prodaja. — Natančno se izve pri Adolj Grom-u v Rudolfovem. (308-1)

Nova lepa kapelica

notranja visokost in širokost 63×34 cm, primerna za kip Praški Jezus, sv. Anton itd. je ceno za dobiti v J. Krajec nasl. knjigarni v Novem mestu. (208-7)

Denarni promet do 30. sept. 1901
K 17,006.531.88.

Stanje vlog dne 30. sept. 1901.
K 7,263.956.34.

Ljudska posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Kongresni trg 2, I. nadstropje, sprejema hranilne vloge od vsakega, je li njen zadružnik ali ne, in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, ker plačuje rentni davek iz svojega.

Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 1. ure. (295-2)

J. Krajec nasl.

knjigarna, tiskarna in knjigoveznica v Novem mestu

se uljudno priporočuje v točno, lično in moderno izvrševanje

    vsakovrstnih tiskovin,

kot so: molitvene in druge knjige v vsakem obsegu, šolska in društvena poročila, trgovski in obrtniški računi, pisma in koverti z naslovom, naslovne karte, vizitke, spovedni listki, ceniki, jedilni listi, pravila in vsprejemnice za društva, lepaki itd. itd. — Nadalje: vse tiskovine za čast. duhovščino, razne urade, županstva in šole, za gospode notarje in odvetnike, za industrijo, trgovino in obrt, za hranilnice in posojilnice, društva itd., od navadnega črnega do finega večbarvenega tiska po zmernih cenah.

Sedaj prenovljena tiskarna je tudi zmožna izvrševati

razglednice v različnih barvah,

omenjamo krasno izvršene razglednice Trške gore v trobarvenem tisku, ter oskrbuje na željo klišeje po fotografijah, rizbah in koloriranih podobah. — Nadalje priporočamo veliko zalogo vsakovrstnega papirja, pisalnega orodja, rastriranih in obrtniških knjig, podobe za v okvirje, voščilne liste, pisanke in risanke za šole, notic-knjžice, peresa in raznovratne tinte, svinčnike, pečatni vosek, fine tintnike itd.

Razen knjig iz lastne zaloge ima naša

* * * knjigarna * * *

na prodaj vse važnejše knjige slovenske literature, molitvenike v največji izbiri itd. itd., podobice za kolekturo, prvo spoved in prvo sv. obhajilo, različne svetinjske, križce, rožnivence. Oskrbuje se točno v najkrajšem času knjige za cerkev, missale itd., ter druge teologične in znanstvene knjige po izvirni ceni.

Prav tople priporočujemo svojo najboljšo urejeno

knjigoveznico

v vezanje vsakoršnih knjig in protokolov za šole, cerkev in urade ter molitvenikov od navadne platnene do najfinejše šagrin-vezave. Tudi različne galanterijske izdelke izvršujemo točno in okusno.

 Posebno priporočamo za zimski čas veliko izbiro ličnih in praktičnih daril božičnih in novoletnih voščilnih biletov, podobice za jaslice in sestavljenih jasic, skladnih in stenskih koledarjev itd.

Iz lastne zaloge priporočujemo sledeče knjige:

Navodilo za poduk v spisji za ljudske šole. Cena 1.40 K, po pošti 10 h več.

Spisi Kristof Šmida; povesti za mladino, primerna za šolska darila; priporočljivo podučno berilo za mlade in odrasčene. Izšlo je dosedaj 11 zvezkov. Dobivajo se broširani, trdo vezani in v elegantni rudeči vezavi. Spisi Kristof Šmida se bodo še nadaljevali.

Narodna biblioteka. Izhaja v negotovih obrokih po 30 vin. snopič. Dosedaj je izšlo 60 snopičev.

Tisoč in ena noč. Berilo za kratek čas. Obsega 51 snopičev po 40 vinarjev. Kdor vzame vse snopiče, dobi snopič po 36 vin.

Kranjska mesta. Z nekaterimi podobami. Sestavil P. Florentin Hrovat. Cena trdo vezane knjige 1 K 20 vin.

Mladini. Osem mičnih povestic za mladino. Trdo vezane po 60 vin, eleg. rudeča vezava 1 K.

Zgodovina farâ ljubljanske škofije. Zgodovina Šmarješke fare na Dolenjskem. Cena 60 vin.

Karmeljska bratovščina. P. Ladislav Hrovat, broširana 14 vin.

Mati Božja Bistriška. Prestavil P. Ladislav Hrovat, broširana 20 vin.

Hišni misijon ali duhovne vaje. Po sv. Alfonzu Liguorskem. Priredil in poslovenil P. Marijan Širca o. r. sv. Franč. V platno vezano 1 K 60 vin., v usnje 2 K 40 vin.

Valvasor, Ehre des Herzogthums Krain.

Cena broširanih knjig (štirje veliki zvezki s podobami)

50 kron, vezanih v usnje 80 kron.

(216—4)